

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod. maks. kods: LV40008020804
Nor. kods LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

29.11.2013. Nr. 1120132799/A1860

Uz TAP VSS-1966

Izglītības un zinātnes ministrijai

*Par pamatnostādņu projektu „Izglītības
attīstības pamatnostādnes 2014.–
2020. gadam”*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir iepazinusies ar š.g. 14. novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināto projektu „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam” (turpmāk – Pamatnostādnes) un to **nesaskaņo**. LPS iebilst tālākai Pamatnostādņu virzībai esošajā redakcijā un sniedz savus iebildumus un priekšlikumus Pamatnostādņu projektam:

1. Ievaddaļā ir norādīts: „Ievērojot to, ka izglītības procesi tieši skar ikvienu iedzīvotāju visās vecuma grupās, pamatnostādnes aptver visus izglītības veidus un pakāpes.” Taču vairākās sadaļās trūkst plašāka redzējuma, aptverot visas izglītības jomas (t.sk. neformālo izglītību – interešu un profesionālās ievirzes izglītību), īpaši tās, kas skar bērnus un jauniešus. Vairākās sadaļās uzsvērtā tikai vispārējā un profesionālā izglītība.

2. Terminu skaidrojumu papildināt ar termina „**interesu izglītība**” skaidrojumu.

3. Rosinām papildināt I daļas **SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN BŪTISKĀKĀS RISINĀMĀS PROBLĒMAS**

3.1. 1. punktu – **Demogrāfiskie izaicinājumi** aiz vārdiem „*Nemot vērā Latvijas demogrāfiskās prognozes, nākamajos septiņos gados izglītības nozarē ir sagaidāmi nopietni izaicinājumi, kas*” papildināt ar vārdiem „*kļūst par pamatu*” un tālāk kā tekstā.

3.2. 2. punktu – **Neefektīvs izglītības sistēmas institucionālais tīkls** papildināt ar skaidrojumu par „*Pamatskolas izglītība*” (7.–9. klase).

2. punktu ierosinām papildināt ar rindkopu šādā redakcijā:

„Bērnu un jauniešu neformālās izglītības (interesu izglītības, jauniešu neformālās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības) pieejamības nodrošināšanai plānot vienotu un vienmērīgu tīklojumu valstī, sadarbojoties

dažādām institucionālajām struktūrām. Veidojot jaunus centrus vai iestādes, ņemt vērā jau esošo programmu pieejamību un, ja tuvākajā reģionā nav šāda tipa iestādes, veidot to multifunkcionālu, lai bērniem un jauniešiem būtu tuvākajā reģionā pieejamas gan interešu, gan profesionālās ievirzes (mākslas, mūzikas, sporta), gan neformālās izglītības izvēles iespējas.”

3.3. 3. punktu – **Mūsdienų prasībām daļēji atbilstoša mācību vide un saturs** papildināt ar rindkopu šādā redakcijā:

„Pamatojoties uz 2007. gada pētījuma „Interesu izglītības pieejamība un piedāvājums Latvijā” rezultātiem, kuros akcentētas interešu izglītības programmās iesaistīto audzēkņu iespējas veiksmīgāk izvēlēties profesiju un veidot savu karjeru, lai padarītu pievilcīgāku, atbilstošu 21. gadsimta prasībām un attīstītu profesionālās orientācijas un karjeras izglītības sistēmu, uzlabot profesionālās ievirzes izglītības un interešu izglītības kvalitāti jauniešiem, nodrošinot mūsdienīgu un atbilstošu mācību vidi, t.sk. IKT nodrošinājumu un īpaši jaunākās tehnoloģijas tehniskajā un zinātniskajā jaunradē.”

Papildinājums izriet no 1. pielikumā iepriekšējā plānošanas periodā paveikto pasākumu invertējuma Interesu izglītības piedāvājuma paplašināšanai minētajām problēmām.

3.4. Iebilstam pret jautājuma sašaurināšanu 4. punktā – **Pedagogu motivācijas un profesionālās pilnveides nepietiekama sekmēšana** un uzskatām, ka pamatnostādnēs 4. punkts jāpapildina, *„iekļaujot novērtējumu par interešu un profesionālās ievirzes pedagogu atalgojumu”*. Pašreizējā redakcijā 4. punktā tiek parādīts, kā mainījusies vispārējās un profesionālās izglītības pedagogu alga, un ir izstrādāta pedagogu motivācijas programma šai mērķauditorijai.

Papildinot šo sadaļu, jautājums attiecīgi jāvirza arī uz pedagogu motivācijas programmu *„Vispārējās un profesionālās izglītības pedagogu motivācijas un atalgojuma, un profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas sasaistes programma”*.

3.5. 6. punktu – **Profesionālās izglītības nepietiekama pievilcība** rosinām papildināt ar rindkopu šādā redakcijā:

„Profesionālās izglītības pievilcības veicināšanai un jauniešu motivēšanai iesaistīties profesionālajā izglītībā nepieciešams vairāk uzsvērt un ieviest pasākumus, kas tieši attiecas uz profesionālās ievirzes izglītības būtību, kas dod iespēju sagatavoties profesionālās izglītības ieguvei izraudzītajā virzienā – mākslā, mūzikā, sportā u.c. Profesionālās ievirzes izglītībai nepieciešams noteikt pēctecību, kas dotu prioritāras tiesības šo izglītību ieguvušajiem turpināt savu profesionālo karjeru izvēlētajā virzienā, stājoties profesionālās vai augstākās izglītības iestādēs.”

3.6. 7. punktā – **Jauniešu bezdarbnieku īpatsvars** rosinām izteikt trešo rindkopu aiz vārdiem *„komunikatīvās prasmes”* šādā redakcijā: *„t.sk. atbalsts neformālās izglītības mācību programmu jauniešiem aktualizēšanai, izstrādei un aprobācijai jauniešu centros un izglītības iestādēs, pirmām kārtām interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēs, sadarbībā ar biedrībām*

un nodibinājumiem un pedagogu un darbā ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču pilnveidei.”

Savukārt 4. rindkopu papildināt ar tekstu šādā redakcijā: *„Profesionālās orientācijas un karjeras izglītības sistēmas attīstīšanai, veidojot atbalsta institūcijas, izmantot esošos resursus, kā, piemēram, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādes, jauniešu centrus”*, jo interešu un profesionālās ievirzes izglītība dod iespējas interešu, spēju un talantu izkopšanai, pašizglītībai un radošam darbam, karjeras attīstībai un veicina turpmākās profesijas izvēli.

4. Iebilstam vairāku rīcības virzienu šaurajam traktējumam un nosaukumiem III daļā **RĪCĪBAS VIRZIENI IDENTIFICĒTO PROBLĒMU RISINĀŠANAI:**

4.1. Iebilstam 1. apakšmērķa un tam sekojošo rīcības virzienu aprakstiem, jo, tā kā sekojošos rīcības virzienos tiek izklāstīts darbs tikai formālajā izglītībā, tad vai nu jāmaina apakšmērķa nosaukums uz *„Formālās izglītības vide:...”*, vai arī sekojošie rīcības virzieni jāapraksta plašāk, papildinot un aptverot visus izglītības programmu veidus, jo minētie rīcības virzieni attiecas arī uz profesionālās ievirzes un interešu izglītības vidi.

4.2. Uzskatām, ka Pamatnostādņēs būtu jāizmanto vienota jēdzienu sistēma, lai Pamatnostādņu īstenošanas laikā tās netiktu neatbilstoši interpretētas, tāpēc iebilstam 2. apakšmērķa 2.3. rīcības virziena formulējumam **„Ārpus formālās izglītības iespēju bērniem un jauniešiem paplašināšana”**. Rosinām 2.3. rīcības virzienu izteikt šādā redakcijā: ***„Neformālās izglītības bērniem un jauniešiem iespēju paplašināšana un pieejamības nodrošināšana.”***

Rīcības virziena aprakstā iebilstam frāzei „interesu (ārpusstundu) izglītība”, jo šādā salikumā tā sašaurina interešu izglītības pašreizējo formulējumu.

Ierosinām trešo rindkopu izteikt šādā redakcijā: *„Interesu izglītības attīstībai rīcības virziena ietvaros bērni un jaunieši tiks motivēti apgūt interešu izglītības programmas, veicinot viņu karjeras attīstību un rosinot izvēlēties sev atbilstošu profesiju, nodrošinot daudzveidīgu un pieejamu interešu izglītības programmu piedāvājumu, darba izmēģinājumus un pirmo praktisko iepazīšanos ar dažādām profesijām. Vienlaikus izmantot interešu izglītības iestāžu metodisko un materiāli tehnisko bāzi metodiskā atbalsta sniegšanai interešu izglītības programmu īstenošanai pašvaldībās; to pedagogu profesionālās pilnveides sekmēšanai. Tiks izveidota atbalsta sistēma izglītojamo individuālo spēju attīstībai, kas ietvers atbalstu bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades programmām; konkursu, izstāžu, festivālu, sacensību, semināru un citu pasākumu (t. sk. mācību nometņu) projektu, kā arī zinātnisko semināru, skolēnu mācību priekšmetu olimpiāžu nodrošināšanai. Izrietoši tiks palielināts jauniešu skaits, kas savu turpmāko izglītību un profesionālo dzīvi vēlēties saistīt ar zinātni, tehnoloģijām, inženierzinātni un matemātiku (STEM).”*

4.3. Uzskatām, ka 3.1. rīcības virziena **Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveide** aprakstā nepieciešams aktualizēt Valsts izglītības informatizācijas sistēmas pilnveidi ne tikai saistībā ar pieaugušo izglītību, bet arī ar neformālās izglītības programmām bērniem un jauniešiem. Šobrīd sistēma neatspoguļo visu izglītības procesu kopumā, jo netiek ievadīti dati par visām interešu izglītības programmām, kuras īsteno, pamatojoties uz pašvaldībā izsniegtajām licencēm

4.4. Uzskatām, ka 3.2. rīcības virziena **Efektīvu izglītības finanšu resursu pārvaldība** aprakstā nepieciešams *aktualizēt esošās vispārējās izglītības finansēšanas modeļa „Nauda seko skolēnam” ietekmes analīzi un rosināt jauna vispārējās izglītības finansēšanas modeļa izstrādi un ieviešanu*. Latvijas pašvaldību savienība vērš uzmanību, ka Izglītības finansēšanas modelis „Nauda seko skolēnam” nav sevi attaisnojis, jo tas nevis veicina izglītības kvalitātes paaugstināšanos skolās, bet palielina nevienlīdzību starp laukiem un pilsētām, nesekmē skolu kvalitātes uzlabošanos – notiek milzīga cīņa par skolēniem, kropļo izglītības sistēmu.

5. Kļūdaina Pamatnostādņu daļu numerācija, izlaista IV daļa.

6. Iebilstam un rosinām pārskatīt V daļu **IZGLĪTĪBAS POLITIKAS REZULTĀTI, DARBĪBAS REZULTĀTI UN REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI TO SASNIEGŠANAI** saskaņā ar iepriekšminētajiem iebildumiem.

6.1. Ierosinām 1.1. rīcības virziena **Uz zināšanu sabiedrībā pieprasītām kompetencēm orientēta, radošumu, inovāciju un veselīga dzīves veida veicinoša izglītības satura pilnveide** politikas rezultātā **Nodrošināts finansējums mācību līdzekļu iegādei** papildināt ar vārdiem „*tai skaitā ar digitālajiem mācību līdzekļiem*” un 2020. gadā pārskatīt plānoto finansējumu, to paaugstinot.

6.2. Uzskatām, ka 1.2. rīcības virziena **Pedagogu un akadēmiskā personāla motivācijas un profesionālās kapacitātes paaugstināšana** rezultatīvajos rādītājos nav ņemti vērā dati par profesionālās ievirzes un interešu izglītības pedagogiem, tāpēc dati būtu jāpārskata un jākorrigē.

6.3. Ierosinām 2.1. rīcības virziena **Karjeras izglītības sistēmas attīstība un pakalpojumu pieejamība** rezultatīvo rādītāju „Karjeras konsultanta (vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs) attiecība pret pašvaldībā dzīvojošiem jauniešiem” izteikt šādā redakcijā: „*Karjeras konsultanta (izglītības iestādēs) attiecība pret pašvaldībā dzīvojošiem jauniešiem*”, kas paplašina iespējas sasniegt izvirzīto politikas rezultātu, racionāli izmantojot jau esošos resursus.

6.4. Izteikt 2.3. rīcības virzienu **Ārpusformālās izglītības iespēju bērniem un jauniešiem paplašināšana** šādā redakcijā: *Neformālās izglītības bērniem un jauniešiem iespēju paplašināšana un pieejamības nodrošināšana*.

6.5. Iebilstam un rosinām papildināt politikas virziena „Pilnveidotas jauniešu prasmes” rezultatīvo rādītāju „Jauniešu centru skaits/ iesaistīto jauniešu skaits

dienā, kas apgūst jauniešu centros dažādas prasmes neformālās izglītošanās ceļā”, izsakot to šādā redakcijā: „Jauniešu centru, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu skaits/ iesaistīto jauniešu skaits dienā, kas apgūst jauniešu centros un izglītības iestādēs dažādas prasmes neformālās izglītošanās ceļā”.

86+48 (interesu izglītības iestādes) +64 (sporta skolas)+143 kultūrizglītības iestādes /3 440 - 6 880 +190 312+29580+	86+50(interestu izglītības iestādes)+ 64 (sporta skolas)+ 143 kultūrizglītības iestādes /3 440 - 6 880 +190 315+29 580+	86+55(interestu izglītības iestādes)+ 64 (sporta skolas)+ 143 kultūrizglītības iestādes /3 440 - 6 880+190 315+29 580+
---	---	--

Jaunieši prasmes apgūst un pilnveido savas iemaņas dažādās neformālās izglītības programmās, t.sk. interešu un profesionālās ievirzes programmās, ko nedrīkst ignorēt, jo aptver lielu skaitu bērnu un jauniešu, kas mērķtiecīgi ir izvēlējušies savām interesēm atbilstošu izglītību.

6.6.Papildināt 2.3. rīcības virzienu ar jaunu politikas rezultātu „Nodrošināta daudzpusīgu interešu un profesionālās ievirzes izglītības programmu pieejamība” ar sekojošiem rezultatīvajiem rādītājiem

Interesu un profesionālās ievirzes izglītības programmu daudzveidība un skaits Valsts izglītības informatizācijas sistēmā	50%	95%	100%
Daudzveidīgu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes izglītības programmu nodrošināšana atbilstoši sabiedrības (t.sk. bērnu un jauniešu) interesēm un pieprasījumam, kā arī, lai veicinātu karjeras izvēli	68%	75%	80%
Bērnu un jauniešu interešu izpēte, lai nodrošinātu aktuālo programmu īstenošanu		1	2
Organizēto kultūrizglītības, sporta, tehniskās jaunrades, vides izglītības un citu pasākumu skaits, nodrošinot bērnu un jauniešu interešu un spēju attīstību	30 50%	35 55%	40 60%
Interesu izglītības programmu normatīvais regulējums	-	1	1

6.7. Papildināt 3.1. rīcības virziena **Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveide** politikas rezultāta „Pilnveidota valsts informācijas sistēma” ar rezultatīvo rādītāju „Izveidota vienota bērnu un jauniešu neformālās izglītības informācijas sistēma”.

Saskaņā ar Izglītības likuma 30. pantu izteikt politikas rezultātu „Izstrādāta un aprobēta jauna, vienota profesionālās un vispārējās izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas sistēma” jaunā redakcijā „Izstrādāta un aprobēta jauna, vienota

izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas sistēma", jo likums nosaka visu izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanu.

6.8. Iebilstam pret 3.2. rīcības virziena **Efektīvu izglītības finanšu resursu pārvaldība** politikas rezultāta formulējumu „Izstrādāts un ieviests jauns vispārējās izglītības pedagogu atalgojuma modelis”. Rosinām to izteikt šādā redakcijā *„Izstrādāts un ieviests jauns izglītības pedagogu atalgojuma modelis”*, jo esošā situācija un uzsāktās reformas paredz, ka interešu un profesionālās ievirzes izglītības pedagogu atalgojuma modelis arī tiek mainīts līdz ar vispārējās izglītības pedagogu atalgojuma modeli un esošais normatīvais regulējums neparedz pedagogus dalīt dažādās kategorijās atkarībā no izglītības programmu veida.

6.9. Ierosinām rīcības virzienu „3.3. **Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana**” precizēt, norādot, vai domātas tikai vispārīzglītojošās un profesionālās skolas, augstskolas. Vai nebūtu lietderīgi papildināt esošo politikas rezultātu un rezultatīvos rādītājus ar informāciju par interešu izglītības iestādēm un profesionālās ievirzes (sporta, mākslas un mūzikas skolas) izglītības iestādēm, lai nodrošinātu šo programmu pieejamību un nodrošinājumu.

6.10. Ierosinām rīcības virzienā „3.3. **Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana**”, politikas rezultātā „Pieaugusi izglītības pakalpojumu pieejamība” rezultatīvo rādītāju „Izglītojamo proporcija pret pedagogu skaitu pašvaldībā” izteikt šādā redakcijā: *„Izglītojamo proporcija pret vispārējās izglītības pedagogu likmju skaitu pašvaldībā”*. Objektīvam procesa izvērtējumam nepieciešams aprēķins uz vienu likmi ne pedagogu skaitu, jo pēc prakses redzams, ka uz vienu likmi strādā vairāki pedagogi, līdz ar to cipars tiek mākslīgi palielināts.

6.11. Papildināt rīcības virzienu „3.3. **Izglītības iestāžu tīkla sakārtošana**” ar jaunu politikas rezultātu

<i>Interesu izglītības audzēkņu proporcija pret pedagoģisko likmju skaitu</i>	<i>82/1 likmi vai 30.5/1 pedagogu (2012.)</i>	<i>78/1 likmi</i>	<i>52/1 likmi</i>
---	---	-------------------	-------------------

Interesu izglītības programmās 2012./2013. m.g. vidēji valstī uz 1 pulciņu ir 4 stundas 16 audzēkņiem. Lai nodrošinātu kvalitatīvāku apmācības procesu un nodrošinātu pedagogu papildus darba apmaksu par audzēkņu dalību pasākumos, nometnēs u.tml. nepieciešams šo proporciju samazināt.

7. Kopumā iebilstam Pamatnostādņu projektam šādā redakcijā VI daļas Pamatnostādnēs paredzēto uzdevumu un pasākumu plānā, jo izvirzītie uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai rīcības virzienos tikai daļēji atbilst paredzētajam politikas rezultātam un rezultatīvajiem rādītājiem, kas nozīmē, ka Pamatnostādnes nebūs iespējams pilnvērtīgi īstenot. Tāpēc ierosinām vēlreiz pārskatīt Pamatnostādnes un nodrošināt, ka mērķi, rīcības virzieni, rezultatīvie rādītāji un pasākumi to sasniegšanai atbilstu.

7.1. Papildināt rīcības virzienu „1.3. **21. gs. atbilstīgas izglītības vides un izglītības procesa nodrošināšana**” 3. uzdevuma **Profesionālās izglītības**

mācību vides uzlabošana atbilstoši tautsaimniecības nozaru attīstībai sadaļā Iesaistītās institūcijas papildināt ar „Pašvaldību vispārējās izglītības iestādes ar profesionālo ievirzi”.

7.2. Papildināt rīcības virzienu „**1.4: Iekļaujoša izglītības principa īstenošana un sociālās atstumtības riska mazināšana**” uzdevuma 2. **Jauniešu ar speciālām vajadzībām un citu sociālā riska grupu jauniešu integrācijas pasākumi** sadaļā Iesaistītās institūcijas paredzēt arī „LM (labklājības ministrija)”.

7.3. Papildināt rīcības virzienu „**1.4: Iekļaujoša izglītības principa īstenošana un sociālās atstumtības riska mazināšana**” uzdevuma 6. **Sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iesaiste neformālās izglītības programmās** sadaļā Iesaistītās institūcijas paredzēt arī „pašvaldības”.

7.4. Iebilstam 2.2. rīcības virziena 1. uzdevumā minētajam „ārpusstundu (interesu izglītības) pasākumus”, kā jau iepriekš minēts, šie jēdzieni nav sinonīmi un būtu nodalāmi.

7.5. Rīcības virzienam „**2.3. Ārpusformālās izglītības iespēju bērniem un jauniešiem paplašināšana**” aprakstītajos uzdevumos un galvenajos pasākumos 4., 6., 13., 15. un 16. punkts vispār neizriet un neatbilst V daļā paredzētajam politikas rezultātam un rezultatīvajiem rādītājiem. Savukārt 3. un 8. punkts daļēji atbilst, taču nav saprotams, kurus rezultātīvos rādītājus palīdzēs sasniegt, tāpēc būtu precizējami.

7.6. 2.3. rīcības virziena 4. uzdevumu rosinām pārcelt uz 1.1. rīcības virzienu, jo nodrošina izglītības standartā noteikto pamatprasību apguvi, tāpat kā peldētapmācība.

7.7. 2.3. rīcības virziena 13. uzdevumu izteikt šādā redakcijā „***Normatīvā regulējuma pilnveidošana neformālajā izglītībā, nosakot izglītības programmu veidus, kas attiecas uz neformālo izglītību, kā arī identificējot jauniešu neformālās izglītības definīciju un nosakot jauniešu neformālās izglītības programmas veidu Izglītības likumā***”.

7.8. 2.3. rīcības virziena 16. uzdevumu izteikt šādā redakcijā „***Nodrošināt ārpusstundu izglītības programmu, kurā ietverts noteikts sporta izglītības saturs, pieejamību visās vispārējās izglītības iestādēs, lai pēc pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības programmās ietverto mācību stundu beigām 1.–12. klašu audzēkņiem varētu nodrošināt vismaz vienu papildu sporta nodarbības nedēļā²*** [Pasākums ir iekļauts Sporta politikas pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam] ” un pārcelt uz 1.1. rīcības virzienu.

7.9. Papildināt rīcības virziena **3.2: Efektīvu izglītības finanšu resursu pārvaldība** uzdevumus ar jaunu uzdevumu „**Attīstīt un atbalstīt interešu izglītības iestādes, profesionālās ievirzes izglītības iestādes kā interešu un profesionālās ievirzes izglītības metodiski organizatoriskos centrus reģionos**”, jo lielākā daļa šo iestāžu ir metodiski organizatoriskie centri novados (t. sk. vēsturiskajos novados), reģionos, kas veicina jomas attīstību reģionālā līmenī, koordinē un plāno pasākumus, izglīto pedagogus.

7.10. Papildināt rīcības virziena **3.2: Efektīvu izglītības finanšu resursu pārvaldība** uzdevumus ar jaunu uzdevumu „*Veikt esošā vispārējās izglītības finansēšanas modeļa „Nauda seko skolēnam” ietekmes analīzi un jauna vispārējās izglītības finansēšanas modeļa izstrādi un ieviešanu*”.

Ģenerālsekretāre

Mudīte Priede

30.11.2013. 20:56

2257

Ināra Dundure 67508533

Inara.dundure@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.